

PROGRAMAZIO LABURTUA

IKASTETXEAREN IZENA	BENTADES IKASTETXEA	Kodea: 014777	
ARLOA / IRAKASGAIA	INGURUNE	DATA	2022-2023
MAILA	LH 5		
1	ARLOAREN GUTXIENENKO HELBURUAK		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ahozko, idatzizko eta ikus-entzunezko testuetan informazioa bilatzea, hautatzea, antolatzea eta zabaltzea estrategiak, bitarteko eta baliabide digital eta analogikoen bidez, modu kooperatiboan, banaka eta/edo taldean. Ikerlanaren berezko estrategiak sustatzea, honako hauekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzen dutenak: jakin-mina, interesa, autonomia lan pertsonalean, eta jarrera arduratsu eta aktiboa. Metodologia zientifikoa aplikatzea. 2. Gizakiaren bizi-funtzioen oinarrizko alderdiak menperatzea: energia lortzea, ingurunearekiko harremana eta espeziea betikotzea. Izaki bizidunen oinarrizko egiturak jakitea: zelulak, ehunak, organoak, aparatuak eta sistemak; eta izaki bizidunaren funtzionamendurako elkarrekiko duten erlazioa. Pubertaroak eta nerabezeroak berekin dakartzaten aldaketa fisikoak, emozionalak eta sozialak ezagutzea eta horrekin lotuta hezkuntza afektibo-sexuala lantzea. 3. Jokabide osasungarri eta jasangarriak, osasun fisiko, emozional eta sozial egokia sustatzen dutenak, eta halakorik ezaren ondoriozko arriskuak eta gaixotasunak ezagutzea. Kontsumo arduratsua eta jasangarria, loaren higiena, aisialdiaren kudeaketa, gailu digitalen erabilera egokia eta gizarte-harreman osasungarriak sustatzeko estrategiak lantzea, adikzioen ondorio kaltegarriak pertsonen garapenean eta kontsumoaren prebentzioa: tabakoa, alkohola eta beste substantzia batzuk. Lehen sorospenen oinarrizko jakintzak barneratzea. 4. Erliebea eratzeko eta modelatzeko oinarrizko prozesu geologikoak menperatzea. Arroken eta mineralen oinarrizko sailkapena ezagutzea. Baliabide geologikoen erabilerak eta ustiapen jasangarria. 5. Materialak, erremintak, objektuak, gailuak eta baliabide digitalak ezagutzea, seguruak eta proiektua lortzeko egokiak. 6. Lurraren eta unibertsoaren lotutako fenomeno fisikoak, eta horiek eguneroko bizitzan eta ingurunean duten eragina ezagutzea. Planeta eta klima, atmosferaren dinamikarako eta munduko klima-eremu handietarako sarrera ulertzea. Lurraren ardatza, hemisferioak eta poloak. Koordinatu geografikoak. Ekosistema nagusiak eta haien paisaiak. 7. Ingurune naturala. Euskal Autonomia Erkidegoaren, Euskal Herriaren, Espainiako estatuaren eta Europaren aniztasun geografikoa ezagutzea. Migrazioak eta kultura-aniztasuna. 			

8. Demokraziarako trantsizio-prozesua Espainiako estatuan ezagutzea: 1978ko Konstituzioa eta Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutua. Konstituzioak: kontzeptua eta funtzioa. Espainiako Konstituzioa, herritarren eskubideak eta betebeharrak ezagutzea. Giza eskubideen eta haurren eskubideen printzipioak eta balioak ezagutzea.
9. Erdi Aroko eta Aro Modernoko adierazpen artistiko eta kulturalak, eta haien testuinguru historikoa ezagutzea. Arteak eta kulturak gaur egun duten eginkizuna. Euskal Herriko eta Iberiar penintsulako garai hartako auzi esanguratsuenak, subjektu historikoez betetako zeregina, gertaerak eta prozesuak aztertzea.
10. Antolaketa politiko, tokiko, autonomia-erkidegoetako eta Estatuko erakunde politiko eta administratibo nagusiak ezagutzea (Euskal Autonomia Erkidegoan eta, Espainian): udalak, foru-aldundiak, autonomia- eta estatugobernuak, parlamentuak. Ordezkaritza eta parte-hartze politikorako sistemak ezagutzea (alderdi politikoak, sindikatuak, gobernu kanpoko erakundeak, gizarte-mugimenduak...).

2	EDUKIEN DENBORALIZAZIOA LH 5		
	1. ebaluazioa	2. ebaluazioa	3. ebaluazioa
	<p>GIZARTEAN BIZITzea -Estatu Espainarreko lurralde antolamendua eta erakunde politikoak. -Konstituzioaren garrantzia: eskubideak, betebeharrak, askatasunak... -Kultura, gizarte, politika eta hizkuntza aniztasuna Euskal Herrian eta Espainian.</p> <p>ERLAZIO FUNTZIOA - Gure inguruarekiko harremana - Estimuluak - Zentzumen organoak - Nerbio sistema (neuronak, zentrala eta periferikoa) - Borondatezko mugimenduak eta automatikoak - Lokomozio-aparatua</p> <p>OSASUNA eta HIGIENEA - Eguneroko ohiturak - Lehen sorospenak - Uraren erabilera arduratsua (araztegiak)</p>	<p>GURE MUNDUA ETA HAREN KONTSERBAZIOA -Unibertsoa zer den eta honen sorrera. -Lur planeta. -Ilargia. -Planoak, mapa topografikoak eta planisferioa. -Fenomeno meteorologikoak eta atmosferaren garrantzia. -Eguraldiaren mapak interpretatu</p> <p>LANDAREAK - Funtzioak (nutrizioa, ugalketa eta harremana) - Sailkapena (loredunak eta lorerik gabekoak)</p> <p>EKOSISTEMAK - Izaki bizidunak (uretakoak eta lehorrekoak) - Ekosistemako harremanak - Elikadura (ekoizleak, 1. eta 2. mailakoak) - Elikagai kateak</p>	<p>DENBORAREN ARRASTOA Denbora lerroaren oinarritzko ezagutzak. -Gertaera historiko garrantzitsuenak denboran kokatzea.</p> <p>ERDI AROA: - Bisigodoen Hispania - Al Andalus. - Iparraldeko erresuma kristauak. - Erresuma kristauekiko bizimodua. - Artea eta kultura erresuma kristauekiko.</p> <p>ARO MODERNOA: - Aro Modernoaren hasiera - XVI.mendea: Karlos I.a eta Felipe II.a. - XVII.mendea: krisia eta gainbehera. - XVIII.mendea: lehen borboiak.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Elikagai sareak - Biosferako ekosistemak - Mehatxatutako ekosistemak - Pertsonon eraginaren ingurumenen - Izaki bizidunak errespetatzeko eta zaintzeko ohiturak.. 	<ul style="list-style-type: none"> - Artea eta kultura Aro Modernoan. <p style="text-align: center;">MATERIA</p> <ul style="list-style-type: none"> - Materia kontzeptua - Materiaren aldaketak - Substantzia puruak eta nahasteak - Materialak - Indarrak eta haien efektuak - Makinak eta gailuak. Makina motak. - Zientzia, teknologia eta gizartea
--	---	--

EBALUAZIO- IRIZPIDEAK ETA KALIFIKAZIO IRIZPIDEAK

EBALUAZIO IRIZPIDEAK

1. Ea ahozko, idatzizko eta ikus-entzunezko testuetan informazioa bilatzeko, hautatzeko, antolatze eta zabaltzeko estrategiak menperatzen dituen, bitarteko eta baliabide digital eta analogikoen bidez, modu kooperatiboan, banaka eta/edo taldean. Ea ikerlanaren berezko estrategiak sustatzeko, honako hauekin lotutako ohiturak eta jarrerak garatzen laguntzeko gai den: jakin-mina, interesa, autonomia lan pertsonalean, eta jarrera arduratsu eta aktiboa. Ea metodologia zientifikoa aplikatzen duen.
2. Ea gizakiaren bizi-funtzioen oinarriko alderdiak menperatzen dituen: energia lortzea, ingurunearekiko harremana eta espeziea betikotzea. Ea izaki bizidunen oinarriko egiturak dakizkien: zelulak, ehunak, organoak, aparatuak eta sistemak; eta izaki bizidunaren funtzionamendurako elkarrekiko duten erlazioa. Ea pubertaroak eta nerabezaroak berekin dakartzaten aldaketa fisikoak, emozionalak eta sozialak eta horrekin lotuta hezkuntza afektibo-sexuala ezagutzen dituen.
3. Ea jokabide osasungarri eta jasangarriak, osasun fisiko, emozional eta sozial egokia sustatzen dutenan, eta ondoriozko arriskuak eta gaixotasunak ezagutzen dituen. Ea kontsumo arduratsua eta jasangarria, loaren higieena, aisialdiaren kudeaketa, gailu digitalen erabilera egokia eta gizarte-harreman osasungarriak sustatzeko estrategiak erabiltzen dituen, adikzioen ondorio kaltegarriak pertsonen garapenean eta kontsumoaren prebentzioa: tabakoa, alkohola eta beste substantzia batzuk. Ea lehen sorospenen oinarriko jakintzak menperatzen dituen.
4. Ea erliebea eratzeko eta modelatzeko oinarriko prozesu geologikoak menperatzen dituen. Ea arroken eta mineralen oinarriko sailkapena ezagutzen duen. Baliabide geologikoen erabilerak eta ustiapen jasangarria.
5. Ea materialak, erremintak, objektuak, gailuak eta baliabide digitalak ezagutzen dituen, seguruak eta proiektua lortzeko egokiak.
6. Ea lurraren eta unibertsoaren lotutako fenomeno fisikoak, eta horiek eguneroko bizitzan eta ingurunean duten eragina ezagutzen duen. Ea planeta eta klima, atmosferaren dinamikarako eta munduko klima-eremu handietarako sarrera ulertzen duen. Lurraren ardatza, hemisferioak eta poloak. Koordinatu

geografikoak. Ekosistema nagusiak eta haien paisaiak.

7. Ingurune naturala. Ea Euskal Autonomia Erkidegoaren, Euskal Herriaren, Espainiako estatuaren eta Europaren aniztasun geografikoa ezagutzen dituen. Migrazioak eta kultura-aniztasuna.
8. Ea demokraziarako trantsizio-prozesua Espainiako estatuan ezagutzen duen: 1978ko Konstituzioa eta Euskal Autonomia Erkidegoko Autonomia Estatutua. Konstituzioak: kontzeptua eta funtzioa. Ea Espainiako Konstituzioa, herritarren eskubideak eta betebeharrak ezagutzen dituen. Ea giza eskubideen eta haurren eskubideen printzipioak eta balioak ezagutzen dituen.
9. Ea Erdi Aroko eta Aro Modernoko adierazpen artistiko eta kulturalak, eta haien testuinguru historikoa ezagutzen dituen. Arteak eta kulturak gaur egun duten eginkizuna. Ea Euskal Herriko eta Iberiar penintsulako garai hartako auzi esanguratsuenak, subjektu historikoei betetako zeregina, gertaerak eta prozesuak aztertzen dituen.
10. Ea antolaketa politiko, tokiko, autonomia-erkidegoetako eta Estatuko erakunde politiko eta administratibo nagusiak ezagutzen dituen (Euskal Autonomia Erkidegoan eta, Espainian): udalak, foru-aldundiak, autonomia- eta estatugobernuak, parlamentuak. Ea ordezkariak eta parte-hartze politikorako sistemak ezagutzen dituen (alderdi politikoak, sindikatuak, gobernu kanpoko erakundeak, gizarte-mugimenduak...).

KALIFIKAZIO-IRIZPIDEAK (*gizarterekin lotutako gaiak*)

Ebaluaketa bakoitzean, kalifikazio- irizpideak ezberdinak dira.

1go EBALUAKETA

%60 EDUKIAK:

- %15 Idatzizko frogak
- %30 Portafolioa
- %5 Aurkezpenak
- %10 Maketak

%40 JARRERA ETA PROZEDURAK

- Taldeko lanaren errubrika
- Taldeko lanaren errubrika (irakaslearena)
- Garbitasuna eta materialaren zaintza.
- Egunerokoan parte hartzea eta besteak errespetatzea.
- Irakasgaiarenganako jarrera.
- Euskeraren erabilera

2. EBALUAKETA

%60 EDUKIAK:

- %15 Idatzizko frogak
- %35 Portafolioa
- %10 Aurkezpenak

%40 JARRERA ETA PROZEDURAK

- Taldeko lanaren errubrika
- Taldeko lanaren errubrika (irakaslearena)
- Garbitasuna eta materialaren zaintza.

- Egunerokoan parte hartzea eta besteak errespetatzea.
- Irakasgaiarenganako jarrera.
- Euskeraren erabilera

3. EBALUAKETA

%60 EDUKIAK:

%10 Idatzizko froga

%15 Portafolioa

%8 Antzerkiaren gidoia

%10 Antzezlanak

%17 Aro modernoko Draw my life

%40 JARRERA ETA PROZEDURAK

- Taldeko lanaren errubrika
- Taldeko lanaren errubrika (irakaslearena)
- Garbitasuna eta materialaren zaintza.
- Egunerokoan parte hartzea eta besteak errespetatzea.
- Irakasgaiarenganako jarrera.
- Euskeraren erabilera

KALIFIKAZIO-IRIZPIDEAK (*natur zientziekin lotutako gaiak*)

EDUKIAK %60

- Probak eta azterketak

PROZEDURAK ETA JARRERAK %40

- Gelako lana: autonomia, antolaketa...
- Etxerako lana: ordena eta aurkezpena.
- Fitxak eta koadernoak: txukuntasuna, pautak...
- Ardura eta jarrera: bakarkakoa, irakasle eta ikasleekikoa.
- Txukuntasuna: bakoitzaren materiala, amankomuneko, mahaiak...
- Talde lana.